

Sygn. akt II PK 136/15

POSTANOWIENIE

Dnia 15 grudnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z powództwa D. S.

przeciwko P. S.A. z siedzibą w W.

o przywrócenie dotychczasowych warunków pracy,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 15 grudnia 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 5 grudnia 2014 r., sygn. akt VII Pa 160/14,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Gdańsku wyrokiem z dnia 5 grudnia 2014 r. oddalił apelację powódki D. S. od wyroku Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku z dnia 25 czerwca 2014 r. (mocą którego oddalono jej powództwo przeciwko P. S.A. z siedzibą w W. o przywrócenie dotychczasowych warunków pracy) i zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym. Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną powódki. Skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego: 1/ art. 32 ust. 1, pkt 2 w związku z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r.,

poz. 1881); 2/ art. 9 ustawy o związkach zawodowych; 3/ art. 95 § 1, 96 i 98 k.c. w związku z art. 300 k.p. Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gdańsku oraz do rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego, a nadto o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu za postępowanie kasacyjne według norm przepisanych.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, sprowadzającego się do pytania, na ile zasady: samorządności związkowej oraz samostanowienia związku zawodowego, a także wynikająca z zasad ogólnych prawa cywilnego możliwość dokonywania czynności prawnych także przez przedstawiciela, dopuszczają delegację wewnątrz struktury związku, w oparciu o upoważnienie zawarte w zarejestrowanym statucie, kompetencji decyzyjnej do podjęcia stosownej uchwały wskazującej pracownika szczególnie chronionego w trybie art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych - innemu statutowemu organowi struktur związkowych, wyposażonemu w osobowość prawną, co ma istotne znaczenie dla dużych struktur związkowych, takich jak NSZZ S.. Już tylko z okoliczności niniejszej sprawy wynika, że w tym samym trybie, co powódkę, szczególną ochroną NSSZ S. , P. S.A. objęła w sumie 257 pracowników, przy czym pracodawca nie kwestionował tego wskazania w stosunku do innych pracowników niż powódka.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania podkreślono, że zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych, w brzmieniu obowiązującym od 1 lipca 2003 r., przesłanką szczególnej ochrony członków związku zawodowego stało się imienne wskazanie pracownika uchwałą zarządu zakładowej organizacji związkowej. Stosowanie tego przepisu rodzi komplikacje w praktyce dużych organizacji związkowych, o rozbudowanych strukturach terytorialnych, obejmujących jednego pracodawcę o ogólnopolskim zasięgu i o wielu oddziałach terenowych. W praktyce tak dużych organizmów związkowych pojawiła się potrzeba delegacji części uprawnień zakładowej organizacji związkowej działającej na poziomie centralnym, na związkowe struktury lokalne (np. komisje podzakładowe). W przypadku NSZZ S., możliwość takiej delegacji przewidziano wprost w § 41 statutu, pozwalającym na przekazanie

uprawnienia komisji zakładowej - komisji podzakładowej. Dopuszczalność delegacji przez uprawniony organ związku kompetencji do podejmowania uchwał w przedmiocie objęcia szczególną ochroną na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych pozostaje kwestią otwartą i jednoznacznie nieprzesądzoną w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz w wypowiedziach doktryny. Dotychczasowe wypowiedzi doktryny opierają się w tym zakresie wyłącznie na stanowisku Sądu Najwyższego zawartym w wyroku z dnia 26 kwietnia 2011 r. (II PK 272/10, LEX nr 896486), zapadłym w odmiennym stanie faktycznym i wyrażonym jedynie na marginesie głównego nurtu rozważań. Aksjologiczne uzasadnienie dla tego bliżej nierozwiniętego stanowiska (dążenie do wyeliminowania chaosu i nieporozumień w zakresie dokonanych wskazań, mające na celu ochronę interesu tak pracodawcy, jak i pracownika) nie występuje w niniejszej sprawie. Jednocześnie, zasada samorządności związkowej przemawia za uznaniem prawa związku zawodowego do autonomicznego określenia swoich struktur i podziału pomiędzy te struktury doniosłych prawnie kompetencji związkowych. Powyższe stanowisko doznaje wzmocnienia przez to, że w oparciu o inną część hipotezy art. 32 ust. 1 ustawy (odnośnie organu właściwego do wyrażenia zgody na wypowiedzenie lub rozwiązanie stosunku pracy), która kompetencję tę zastrzega także do właściwości zarządu zakładowej organizacji związkowej, Sąd Najwyższy dopuścił przekazanie kompetencji do wyrażania zgody na rozwiązanie stosunku pracy z pracownikiem szczególnie chronionym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 1997 r., I PKN 324/97, OSNP 1998 nr 19, poz. 570).

Pozwana w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi do rozpoznania albo o jej oddalenie, a ponadto o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurydycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Sformułowanie zagadnienia powinno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego. Nie każde więc orzeczenie, nawet błędnie wydane, zasługuje na kontrolę w postępowaniu kasacyjnym (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7 -8, poz. 147, z 18 marca 2004 r., I PK 620/03, LEX nr

513011, z 8 lipca 2004r., II PK 71/04, LEX nr 375715 i z 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883). Nie spełnia określonego w art. 398⁹ § 1 k.p.c. wymagania sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w sposób ogólny i nieprecyzyjny, a zwłaszcza ograniczenie się do samego postawienia pytania, bez odniesienia się do problemów interpretacyjnych przepisów (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451 i z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy wypada stwierdzić, że skarżąca nie wykazała istnienia powołanej przez siebie przesłanki przedsądu.

Wbrew twierdzeniom skarżącej, Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 kwietnia 2011 r. (II PK 272/10, LEX nr 896486) precyzyjnie wypowiedział się na temat kompetencji organów związkowych w dokonywaniu czynności w zakresie szczególnej ochrony swoich działaczy wskazując, że właściwe organy związkowe uprawnione do udzielenia imiennie wskazanym pracownikom ochrony przewidzianej w art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych określa (nazywa) ustawa (ust. 2, 3, 4, 6 albo 7 tego przepisu), przeto żadne regulacje związkowe, np. postanowienia statutu związku zawodowego, nie mogą przekazać omawianych, ustawowo zastrzeżonych kompetencji związkowych, które przysługują wymienionym w ustawie właściwym organom związkowym, innym organom zakładowej lub pozakładowej (ponadzakładowej, regionalnej, międzyzakładowej lub ogólnokrajowej) organizacji związkowej. Sąd Najwyższy nie dopuścił też w wyroku z dnia 2 grudnia 1997 r. (I PKN 324/97, OSNP 1998 nr 19, poz. 570) możliwości przekazania kompetencji organów związkowych do wyrażania zgody na rozwiązanie stosunku pracy z pracownikiem szczególnie chronionym, a jedynie wskazał, że zgoda ma być wyrażona przez „zarząd zakładowej organizacji związkowej”, zaś wymaganie to nie odnosi się do nazwy, tylko do funkcji spełnianych przez kompetentny organ związkowy. Powinien to więc być organ, który niezależnie od swej nazwy realizuje w danej organizacji związkowej funkcję zarządzania jej sprawami.

Trzeba również przytoczyć stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 24 kwietnia 1996 r. (I PZP 38/95, OSNP 1996 nr 23, poz. 353), zgodnie z którym przestrzegając zasady samorządności związków zawodowych

należy pamiętać, że oznacza ona niezależność związków w swojej działalności statutowej od pracodawców, administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz od innych organizacji. Nie jest to więc niezależność od ustawodawcy. Niezależność ta oznacza wprawdzie możliwość swobodnego kształtowania przez statuty oraz uchwały związkowe struktury organizacyjnej związków zawodowych, ale w ramach obowiązującego porządku prawnego. Biorąc to pod rozwagę, nie można przyjąć naruszenia zasady samorządności związkowej wskutek przyznania przez ustawodawcę określonych kompetencji wskazanym jednostkom organizacyjnym związków zawodowych.

Resumując wypada stwierdzić, że wobec wyjaśnienia w judykaturze Sądu Najwyższego przedstawionego w skardze kasacyjnej zagadnienia prawnego, zagadnienie to pozbawione jest cechy istotności.

Niezależnie od powyższego - co podkreślił Sąd Okręgowy w Gdańsku - w przedmiotowej sprawie nie można zapominać, że wypowiedzenie powódce dotychczasowych warunków pracy i płacy (nawet gdyby była objęta szczególną ochroną) było dopuszczalne na podstawie art. 5 ust. 5 pkt 4 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (jednolity tekst: Dz.U. 2015 r. poz. 192). Prowadzi to do wniosku, że rozstrzygnięcie sformułowanego przez skarżącą zagadnienia prawnego pozostaje więc bez wpływu na ocenę jej roszczenia o przywrócenie dotychczasowych warunków pracy i płacy.

Reasumując: wobec niewykazania istnienia powołanej w skardze kasacyjnej przesłanki przedsądu, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.